

Sygn. akt IV CNP 12/08

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie ze skargi powodów

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 10 sierpnia 2006 r., sygn. akt I Ca (...),

w sprawie z powództwa U. H. i A. H.

przeciwko E. C.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 czerwca 2008 r.,

oddala skargę.

Uzasadnienie

Powodowie U. i A. małż. H. sprzedali pozwanej E. C. zabudowaną nieruchomość, położoną w N., za kwotę 180.000 zł. Pierwsza rata ceny w kwocie 110.000 zł została zapłacona przez pozwaną przed podpisaniem umowy, druga rata w kwocie 70.000 zł miała być zapłacona najpóźniej do dnia 31 grudnia 2002 r.

Przed upływem terminu do zapłaty drugiej raty, w dniu 12 listopada 2002 r. pozwana zwróciła się do powodów z pismem, w którym podniosła, że dom przez nich sprzedany dotknięty jest poważnymi wadami i żądała usunięcia stwierdzonych wad na koszt sprzedawców. Powodowie odpowiadając na to pismo nie kwestionowali wad budynku. Podnieśli, że są zainteresowani w ugodowym załatwieniu sprawy, a także otwarci na obniżenie ceny lub inną formę zadośćuczynienia. Pozwana wyznaczyła powodom dwa terminy spotkań w celu omówienia kwestii naprawienia wad budynku. Na żaden z tych terminów powodowie nie stawili się.

Przed datą wymagalności zapłaty kwoty 70.000 zł pozwana wystąpiła przeciwko powodom o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności z uwagi na wady ukryte nabytego budynku. Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2005 r. pozbawił tytuł wykonawczy wykonalności w części, to jest ponad kwotę 45.273,63 zł.

Po uprawomocnieniu się powyższego wyroku powodowie wystąpili przeciwko pozwanej o zapłatę kwoty 17.178,86 zł tytułem odsetek od kwoty 45.273,63 zł za okres od dnia 2.01.2003 r. do dnia 19 grudnia 2005 r.

Sąd Rejonowy w A. wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2006 r. zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 1.795,87 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wyroku. W pozostałej części oddalił powództwo.

Apelację powodów od powyższego wyroku Sąd Okręgowy w W. oddalił wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2006 r. W ocenie Sądu Okręgowego postawa powodów, którzy sprzedali pozwanej budynek mieszkalny z wadami i przez kilka lat nie naprawili wad, nie ma nic wspólnego z zasadami uczciwego obrotu. Sąd Okręgowy wyraził stanowisko, że postawa powodów jako sprzedawców nie zasługuje na aprobatę i ich postępowanie (żądanie zasądzenia odsetek od reszty ceny) choć znajduje uzasadnienie w przepisach prawa materialnego (art. 481 k.c.) jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Powodowie wystąpili ze skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego w W. Podnieśli, że wyrok ten jest niezgodny z art. 481 § 1 i 2 k.c., art. 5 k.c., art. 378 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie jest zasadna. Zdaniem skarżących niezgodność wyroku Sądu Okręgowego z art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 5 k.c. wynika z tego, że wbrew stanowisku wyrażonym w uzasadnieniu tego wyroku art. 5 k.c. nie może mieć zastosowania do żądania odsetek na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. Przepis art. 481 § 1 i 2 k.c. ma charakter bezwzględnie obowiązujący, sankcjonuje prawo wierzyciela do żądania

odsetek na wypadek opóźnienia się dłużnika niezależnie od ewentualnej szkody wierzyciela i okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Zdaniem skarżących w razie spełnienia się warunków przewidzianych w hipotezie tego przepisu sąd nie ma żadnej możliwości wykroczenia poza jego dyspozycję przez zastosowanie klauzuli z art. 5 k.c. Klauzula z art. 5 nie ma charakteru nadrzędnego w stosunku do pozostałych przepisów prawa, przez odwołanie się do społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa czy zasad współżycia społecznego nie można podważać mocy obowiązującej przepisów prawnych, nie można definitywnie unicestwiać prawa podmiotowego, a wynikająca z art. 5 k.c. ochrona może mieć charakter przejściowy a nie trwały.

Z większością powyższych tez trudno byłoby się nie zgodzić. Oczywistym jest więc, że odsetki na podstawie art. 481 k.c. za opóźnienie świadczenia pieniężnego należą się niezależnie od tego czy wierzyciel poniósł szkodę oraz niezależnie od winy dłużnika. Nie budzi także wątpliwości, że art. 5 k.c. nie można traktować jako przepisu nadrzędnego w stosunku do innych przepisów prawa cywilnego. Stosowanie art. 5 k.c. nie może prowadzić do uchylecia bądź zmiany obowiązujących przepisów prawa. Zarzut nadużycia prawa ma charakter dylatoryjny a nie peremptoryjny. Jednakże stwierdzenie, że żądanie odsetek na podstawie art. 481 k.c. nigdy nie może być nadużyciem prawa i dłużnik w żadnym przypadku nie może mieć ochrony wynikającej z art. 5 k.c. jest za daleko idące.

W sytuacji takiej jak w konkretnej sprawie, w której rzecz została sprzedana z wadami i część ceny nie została zapłacona w terminie ze względu na długotrwały proces sądowy w związku z obniżeniem ceny, żądanie przez sprzedawcę wadliwej rzeczy odsetek na podstawie art. 481 k.c. mogło być uznane za nadużycie prawa i Sąd władny był odmówić wierzycielowi odmowy udzielenia ochrony prawnej jego roszczeniu na podstawie art. 5 k.c.

Wobec odmowy udzielenia przez Sąd Okręgowy roszczeniu powodów na podstawie art. 5 k.c. ich apelacja okazała się bezzasadna i w tej sytuacji w oddaleniu apelacji powodów nie można dopatrywać się niezgodności ani z art. 385 k.p.c. ani z art. 378 § 1 k.p.c.

Z powyższych względów na mocy art. 424¹¹ k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.